4de. JAARGANG. CURACAO DEN 31 DECEMBER 1887. N° 205

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI N° 129.

De Agentuur:
JAN ELLIS, Curaçao, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, Bonaire. — Playa.
UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK
Teissedre, 39 Rue Paradis Poissonnière, Parijs.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

Rome, de hoofdstad des Pausen.

I.

Meermalen reeds zijn de redenen aangestipt waarom Z. H. Paus Leo XIII het zich tot een zeer heiligen plicht rekent zijn burgerlijk vorstendom, hem in 1870 gewelddadig ontroofd, *terug te vorderen.*

Een „ duren plicht," doch waaraan Z. H. openlijk en plechtig verklaart met Gods hulp steeds te zullen beantwoorden. Z. H. ziet zich trouwens tot zoodanige vordering genoodzaakt, dewijl hij, gelijk hij verzekert, geen anderen uitweg ziet om tot eenig akkoord en tot den vrede met Italië te geraken.

Wel zijn reeds stapels van boeken en schrifturen door de pers verspreid, om eenigen nieuwen uitweg op te sporen. Doch al deze plannen en expediënten van Staatslieden worden door den Paus, in zijn brief aan Z. Em. den Kardinaal Staatssecretaris, slechts *ijdele en nutteloze pogingen* genoemd. Deze zijn wel zoovele bewijzen, dat die Staatslieden den toestand des Pausen als een ondragelijken erkennen. Doch geen hunner plannen kan er aanspraak op maken een doeltreffend voorstel te zijn; zij zouden den Paus de hem toekomende vrijheid en onafhankelijkheid niet kunnen verschaffen.

„ *Groote dwaasheid*" noemt de H. Vader het verlangen, dat de Pausen er in zouden toestemmen tegelijk met de civiele souvereiniteit datgene op te offeren wat hun het meest dierbaar is, „ *de vrijheid* namelijk, „ *die hun toekomt in het bestuur der Kerk,*" en waarvoor hunne voorgangers bij iedere gelegenheid zoo roemrijk gestreden hebben. En waarlijk, de eeuwenoude kronieken van het Vaticaan zijn daar, om te getuigen hoe, alleen reeds van af den aanvang der Christelijke tijdrekening tot op den tijd van Constantijn den Grooten, eene reeks van grootsche Pausen als martelaren hun leven voor die vrijheid gelaten hebben.

Staan wij nu stil bij de aanspraken, die Z. H. op de Stad Rome zelve opnieuw doet gelden in zijn brief aan Kardinaal Rampolla.

„ *Al hetgeen door mij gezegd is in 't algemeen ten aanzien van het burgerlijk vorstendom van den Hoogen Opperpriester, geldt met veel sterker redenen en op geheel bijzondere wijze ten aanzien van Rome,*" aldus de H. Vader.

Uit die woorden zal wel niet eene lichtvaardige gevolgtrekking mogen gemaakt worden, en ten onrechte zou een of ander vrijzinnig denker geneigd zijn tot de conclusie te komen, dat de Paus het vooruitzicht geopend heeft, dat hij zich tevreden zou willen stellen met de teruggave *van de Stad Rome alléén*, ter beslechting van het Romeinsche vraagstuk.

Den Katholieken publicist is het voorzeker niet geoorloofd op het hooger oordeel des H. Vaders vooruit te loopen. En welk Katholiek is er, die zich zal vermeten te bepalen, welke beslissing de H. Vader zou behooren te nemen, zoodra de Italianen van het officiëel Italië zich weder als echte Katholieken ten aanzien van Z. H. zullen gedragen?

Wat zeker is, is dat de aangehaalde woorden geene dubbelzinnigheid bevatten.

De Paus zegt niet, dat dezelfde aanspraken, die hij op zijn burgerlijk Vorstendom mag maken, *ten minste zeker* ten aanzien van de Stad Rome gelden. Ook past Z. H. de rechtsgronden, die voor een burgerlijk Vorstendom pleiten, niet toe op Rome, gedacht *in abstracto,* als een organisch onderdeel van het geheele Vorstendom. In dit geval ware er iets voor zoodanige verklaring dezer woorden in 't midden te brengen.

Doch Z. H. zegt iets meer.

De aanspraken van den H. Stoel op de stad Rome steunen op krachtiger titels en gelden voor Rome op eene geheel bijzondere wijze, in vergelijking van die ten aanzien van het burgerlijk Vorstendom.

Voor den H. Stoel is het namelijk geene onverschillige zaak, waar ter wereld zijn civiel Vorstendom zich uitstrekt. Het hart, het centraalpunt van dit Vorstendom kan geen andere plaats ter wereld innemen dan het Romeinsche dal, tusschen de zeven heuvelen zich uitstrekkende.

Deze is wel de beteekenisvolle zin, in de woorden van Z. H. opgesloten. Deze zijn kennelijk gericht tegen de opvatting van hen, die, niet gewijd in de geschiedenis der wereld, het denkbeeld veld zoeken te doen winnen, alsof het voor den H. Stoel een geheel onverschillige zaak ware, of zijn burgerlijk Vorstendom zich bijv. om Jerusalem, om Avignon of elders zich uitstrekke:—mits slechts de vrijheid en onafhankelijkheid des Pausen gewaarborgd zij. De brief aan kardinaal Rampolla is in staat zoodanige politici volledig in te lichten.

„ Het lot van Rome is," volgens den H. Vader, „ op eene heilige en onverbreekbare wijze met dat van den Stedehouder van Christus op aarde verbonden." — De grootste bestemming van Rome staat duidelijk in zijne geheele geschiedenis te lezen."

Treffend door verhevenheid van opvatting is de opmerking, in dien brief voorkomende, dat, „ zoo het in het plan der Voorzienigheid lag, alle menschelijke gebeurtenissen in de wereldgeschiedenis slechts tot voetstuk,

---

FEUILLETON.

DE MISSIONARISSEN.

IV.

Doch de woorden van den edelen missionnaris bleven zonder een gewenscht gevolg; de tegen hem vijandelijk gezinde mannen hadden het volk te zeer weten te verbitteren. Ook hoorde men, tot eenig antwoord, slechts een en enkele woeste kreet: „Luistert niet naar zijne listige woorden! Weg met hem! Weg met die gansche lasterlijke sekte, die hij in zijn huis opneemt!" De gansche bende stroomde naar den ingang van het huis. Hier waren intusschen ook de overige Christenen verschenen, teneinde hunne waardige herders te beschermen of met hen te sterven. Een hunner viel onder het gedrang ter aarde; oogenblikkelijk snelde de menigte met hunne lansen en knodsen, als razenden op hem aan; doch pijlsnel wierp zich Pater Andreas tusschen hen in. „Woeste menschen" riep hij, „welaan doodt ons! doch bedenkt dat zulke gruweldaden wraak ten Hemel roepen, en over U en over uw land de straf van God zal doen komen; ons bloed zal over U en over uwe kinderen komen!" Ontzet over den grooten ernst dezer bedreiging, weken de aanvallers eenige schreden achteruit. De Christenen namen dezen tijd waar, om hun gevallen medebroeder op te heffen en met hem in de hut te vluchten.

Toen trad een man voorwaarts, de bitterste vijand der Christenen, die de voornaamste belhamel, doch tot nu toe een rustig toeschouwer van alles gebleven was. Een honende glimlach zweefde op zijne lippen, zijne oogen gloeiden van woede. De dolle menigte scheen blindelings zijne leiding te volgen, zoo groot was het overwicht, dat hij zich over hen had weten aan te matigen. Ook thans wendden zich allen onderdanig en zwijgend tot hem toen hij begon te spreken! Zijne woorden waren gruwelijke boosheid.

„Lafaards!" riep hij, „zijt gij te bloothartig en schrikt gij even als kinderen voor een weinig bloeds terug, thans nu de goden uwen arm behoeven om hen te wreken? Maar —wij behoeven ook geen bloed te storten; de goden geven mij iets anders in. Van deze hut is de vloek over ons gekomen; in deze hut nestelt het boosaardige rot; hier houdt het zijne afschuwelijke bijeenkomsten, gelijk gij U thans zelven overtuigt. Deze hut moet hun graf worden, hun graf, waarin zij levend moeten ingemetseld worden, teneinde de goden te verzoenen. Zoo blijft het land vrij van bloedschuld. Welaan! aan het werk! stopt de deuren en vensters toe; breekt het dak af, werpt er aarde en steenen in, en begraaft de Nazareners onder dien last."

Met ontzetting hoorden de Christenen deze dreigende taal; doch snel en gehoorzaam als slaven volgde de menigte den duivelschen raad huns aanvoerders.

In een oogenblik waren de Christenen in de hut opeengedrongen, alle deuren en openingen werden toegestopt, ladders gehaald, het rieten dak er afgesleept, en duizende armen snelden toe, om in de thans opene hut zand en steenen te werpen, zonder zich te bekommeren of de ongelukkigen daarbinnen ook gekwetst of gedood werden. De Christenen lagen echter in de hut biddend op hunne knieën: het vluchten was hun onmogelijk; doch ook thans was het Pater Andreas, die met Christelijken heldenmoed allen liefderijk en troostend toesprak.

„Ik dacht niet, mijne geliefden," sprak hij tot de drie andere geestelijken, „dat ik U herwaarts gevoerd had, om hier zoo een gruwzaam graf te vinden; doch Gods wil geschiede! Weest getroost, mijne beminden, verdraagt geduldig eene korte smart, die ons tot eene innige vreugde zal brengen. Wij hebben, bij ons vertrek, ons leven den goddelijken Meester toegewijd, die het Zijne voor ons heeft gegeven. Volgen wij den goeden Herder na, die Zijn leven geeft voor Zijne schapen, en gedenken wij de les, die hij ons heeft nagelaten: *de leerling is niet beter dan de Meester.* Welaan! ook in den dood zullen wij Zijn H. Naam prijzen!"

Deze woorden maakten op allen een buitengewonen indruk; allen schenen met nieuwe krachten, met nieuwen moed bezield te worden. Te midden van het gekletter der lansen en het nederploffen der zware steenen, steeg zacht en roerend het lied; *Looft kinderen, looft den Heer!* en het schoone *Ave Maria* tot den troon des Lams en Zijne H. Moeder ten Hemel; de woede der buiten verzamelde menigte werd daardoor des te heviger, doch onder hen bevonden zich eenige mannen wier hart daardoor getroffen werd; zij verhieven luide hunne stem tegen de voltrekking van dezen gruwzamen moord; wel is waar vermochten hunne beden de woede der beulen niet te bedaren, maar allengs verwijderden zij zich vermoeid van hunne wreede pogingen, doch tevens de standvastigheid der vrome lijders bewonderende. Toen de zon hoog aan den onbewolkten hemel stond en hare brandende stralen op het hoofd der muitelingen begon te schieten, verlieten ook de overigen de thans in een graf herschapene

ter voorbereiding van Christus' komst op aarde en van de stichting Zijner Kerk te hebben doen strekken; — *evenzoo het antieke Rome en zijn Rijk slechts tot voetbank heeft moeten dienen voor het Christelijk Rome.* Zonder de stichting van de Christelijke Kerk te Rome ware het Rijk der Caesars tegelijk met zijn materiëele macht verdwenen; Rome ware slechts een bouwval, een ruïne, even als Athene of Palmira. Verwerpelijk is dan ook de meening, als waren het slechts toevallige omstandigheden geweest, die Rome tot middelpunt van het Christendom hadden doen kiezen.

Neen, het was „*eene geheele bijzondere beschikking*, krachtens welke de Vorst der Apostelen: de H. Petrus, zijne schreden richtte naar de hoofdstad der Heidensche wereld."

Het grootsche, het goddelijke van Petrus' missie naar Rome blijkt duidelijk uit hare vruchten.

Omdat de H. Petrus te Rome zijn zetel vestigde, is die stad, de hoofdplaats der destijds bekende wereld, die der menschheid geworden. Tegen de macht, welke zich te Rome sedert die vestiging heeft ontwikkeld, hebben eerzuchtige krijgsoversten het hoofd gestooten van af Attila tot Napoleon I. De vorsten daarentegen, die, als edele Christenen, niet de macht der Kerk aan hunne eerzucht zochten dienstbaar te maken, hebben zich belangloos als beschermers dier weldoende macht opgeworpen. Een Constantijn de Groote, den schepter niet willende voeren op de plaats, waar de H. Petrus en zijne opvolgers de Kerk bestierden, verplaatste de hoofdstad van het ijzeren Rijk van Rome naar Constantinopel.

„Duidelijk," verklaart Z. H., „is in die daad van Constantijn de hand der Voorzienigheid zichtbaar." Dit is bepaald geschied, opdat „*de nieuwe bestemming der Pausen over Rome beter zou tot stand komen.*"

Poncio Pilato na Viena.

(LEYENDA).

(Siguimentoe.)

Nan a caba di insulta un Centurion, kibra su bara i scupi den su cara.

Mi a scirbi na Tolemaida, camimina e Prefecto di Siria tabata biba, i mi a pidié 100 soldá di infantería ó 100 di cabajería. Mi tabata haja mi apenas coe un poco soldá den un stad lamtá: i como mi tabata masjá swak pa mi hoga e lamtamentoe, no tabata keda mi otro recurso mas koe wanté.

Nan a pone man riba persona di Hesus, cogele, i populacho tabata den triunfo. Como e revolucionarionan a persuadi pueblo, koe no solamente nan no mester a tene ningun miedo di Pretorio, sino koe mi mes, boca ketoe mi tabata aproba e lamtamentoe, nan tabata coeri coe desorde tras di e Nazareno, gritando: ¡Cogé i crucifiké! Tres sorto di hende poderoso a cera cabez contra Hesus: na promé lugá e herodianonan, despues saduceonan koe a uni coe e partido di Herodes: nan tur dos tabata obra pa un motiboe doble: nan tabata odia e Nazareno i nan no por a wanta jugo di Roma. Nunca e hombernan-ai no por a pordona mi koe mi a haci mi entrada den e stad santoe coe bandera pintá coe imagen di César: i maske den di e circunstancia-aki mi por a haci nan un concesion koe no tabata permití, no p'esai lo mi a laga di comete un sacrilegio, segun nan opinion. Ademas nan tabatin otro motiboe di keha contra mi, i es ta, koe mi a haci un parti di tesoro di Tempel sirbi pa un obra di utilidad pública, i como nan a trata di stop mi, mi tabata obligá di castiga esnan koe a pone contra. E otro sorto tabata e fariseonan, koe sin corda riba gobierno tabata enemigoe di Hesus. Tres anja largoe nan a sufri coe indignacion e discurso severonan koe é tabata papia toer camina contra nan conducta: i como nan tabata muchoe swak i cobarde pa obra nan só, nan a hunta coe furia na causa di herodiano i saduceonan. Fo di e tres partidonan-ai ainda mi tabatin di lucha coe un tau grandi di homber perdí, semper klá pa drenta cualke lamtamentoe pa nan probecha di desorde i bebe sanguer.

Asina nan a lastra Hesus hiba dilanti conseho di sacerdotenan, i morto di Hesus a keda disidí. E Sumo sacerdote Caifas a haci un acto ridículo di humildad mandando cerca mi e homber koe nan a condena pa mi papia su sentencia i manda maté. Hesus tabata di Galilea i como mi tabata kere koe su causa no tabata toca mi, mi a mandé na Herodes; ma e Tetrarca pícaro a fingi un humildad falsoe i un respet di bofon pa e Representante di César i el a pone suerte di e homber den mi manoe. Den poco tem mi paleis tabata parce un forti rondoná di un ehército pasobra e lamtamentoe cada minit tabata ricibi forza nobo koe tabata jega foi ceroenan di Nazareth, di stadnan di Galilea i di januranan di Esdrelon. Henter Hudea tabata basja den Jerusalem.

Mi esposa tabata un gaula, koe a sinja foi hendenan di su nacion, e don sobrenatural di adivina cosnan koe ta bini: I el a bini cerca mi coe joramentoe, el a cai na rodija na mi pia i é dici: "Warda bo di pone bo manoe riba e homber-ai; su persona ta sagrado; ajera nochi mi a miré den sonjo: é tabata camna riba lamán, é tabata bula riba hala di bientoe, é tabata papia coe storm, coe paloe di ramanan di Disierto, coe piscánan di lago, i nan toer tabata rospondé. E rioe di Cedron a basja sanguer; portretnan di César tabata manchá coe porquería nan di Gemonias (e luganan cerca romanonan, camina nan tabata mata hende criminalnan i principalmente pa cologa nan morto pa pueblo mira despues di mata nan); pilánan di Pretorio tabata destruí, i solo tabata tapá na mi wowo coe un panja pretoe, manera un vestal den su graf. Aire ta jen di espectro i toer cos ta anuncia un desgracia grandi. O Pilato, si bo no ta kere na palabra di un gaula, scucha den tem koe ta bini, maldicion di Senado i di César contra e infame Proconsul."

N'e momento-ai e trapi di mármer tabata krak i tembla bao di pía di e gran tau di hende: nan a bolbe trece e Nazareno pa mi. Mi a drenta sala di tribunal coe mi wardanan tras di mi, i coe boz serio mi dici n'e hendenan: ¿"Kiko boso kié?"

— Nos kié morto di e Nazareno! Pueblo tabata grita.

— Cuá ta crímen di e Nazareno?

— El a blasfema i anuncia ruina di Tempel: é mes ta jama su curpa Jioe di Dios, é ta duné nomber di Mesías i é dici koe é ta Rei di hudíoenan.

— Husticia romana no ta castiga e crimennan-ai coe morto!

— Cogé, crucifiké!

Mi paleis tabata tembla te na su fundementoe coe e gritoe terribel-ai. Un homber so tabata sosegá meimei di tantoe boroto: e Nazareno. Hende por a toemé n'e momentoe-ai pa estatua di Inocencia koe tin den tempel di Eumenides. Despues di hopi esfuerzo pa ranké foi poder di e pueblo, koe a bira soberano, mi tabatin e debilidad execrable di toema un resolución, único segun mi a corda n'e momentoe-ai, koe a lo menos por a salba su bida. Mi a manda nan soeté; i mi a pidi un komtji i mi a laba mi manoe na bista di toer e hendenan, koe no tabata tende mi stem, ma a lo menos nan por a comprende significación alegórica di kiko mi tabata haci.

Ta su bida e desgraciadonan tabata kié. Hopi bé den nos revolucion civilnan, mi a mira kiko un populacho furioso por haci; ma toer cos koe mi por a corda tabata nada compará coe kiko mi tabata mira n'e momentoe-ai. Hende por a bisa koe poder infernal a trese den Jerusalem toer mal spiritoe di Ténaro: e caranan koe tabata pasa mi dilanti, tabata corá coe un sodó di sanguer i tabata lombra coe un luz di zwafel. E hombernan-ai no tabata camna, sino nan tabata lora manera lamar biboe for di drempi, di Pretorio te na Monte Sion coe gritoe manera bestia feroz, coe un boroto koe tabata haci hende surdoe, manera nunca mi a tende ni den lamtamentoenan di Pannonia, ni den e tempestadnan di Foro.

E dia-aí manera un atardi di invierno, tabata bira scur poco-poco. Asina a sosode na morto di e gran Julio: i nos tabata cerca idus di Maart. Amí, Gobernador despreciá di un provincia rebelde sin castigoe, mi a reposa riba un pilá di mi tribunal i meimei di e luz flau koe apenas tabata keda ainda, hopi tem mi a keda mira e imitacion di Tartaro (fiernoe di Paganonan) koe meimei di dje nan tabata lastra e inocente Hesus pa bai mata. Stad tabata ketoe i rond di mi hende no tabata tende ni un stem; toer cos tabata solitario pasobra Jerusalem henter a drama fo di e porta fúnebre koe tabata bai na e lugá di castigoe público. Mi wardanan a reuni coe esnan di cabajería; e Cinturion, pa broma ainda coe su sombra di poder, tabata regla e desorde un poco; i mí, koe a keda só, mi tabata mira di aleu coe un coerazon machicá di dolor lo ké tabata sosode n'e momentoe-ai, i mi no por a haci otro cos mas koe convence mi koe e cosnan-ai tabata pertenece mas na historia di diosnan, koe na historia di hende. E boroto grandi koe tabata bini foi Gólgota, i koe bientoe tabata trece pa mi, tabata anuncia un agonía extraordinario, manera ningun humano no a padice nunca. Tempel tabata tapá coe nubia coló di cinisji, i nan tabata baha na klompi grandi riba stad pa tapé coe rouw. Tabatin senjal di spantoe toer camina, i tabata asina prodigioso esnan koe hende tabata mira riba tera i den aire, koe Dionicio, koe nan tabata jama Areopagita, no por a haci

---

hut. Reeds had men zooveel aarde daarin geworpen, dat de Christenen inderdaad bijna in een graf levend begraven waren. Door vrees overstelpt en met wonden overdekt, waren zij niet in staat den op hen zwaar drukkenden last van zich af te weren; doch zie, nu gelukte het Pater Raphaël zijne ongelukkige lotgenooten te bevrijden. Een door het klaaggeschrei der arme Christenen bewogene buurman ondersteunde hem hierin en hielp de opeengestapelde massa steenen weg te ruimen; en toen de nacht zijn donkeren floers over het aardrijk had geworpen, stegen allen, als geesten uit de graven, en aanschouwden dankbaar den schoonen sterrenhemel, welks vriendelijk licht zij gedacht hadden nimmer weder te zullen zien. Geen hunner was gevaarlijk gekwetst, ofschoon groote steenen en balken in de hut waren geworpen geworden. Zoo waren dan allen nu gered en ademden vroolijk met volle teugen de frissche nachtlucht. Maar wat nu gedaan? Waar eene toevlucht, eene schuilplaats gevonden? Verscheidene hunner wilden naar het gebergte vluchten; doch pater Raphaël verzette zich daartegen. „Waarom zijt gij beangstigd mijne broeders?" riep hij, „heeft God ons zooeven niet wonderbaar gered, terwijl de engel des doods nochtans boven onze hoofden zweefde? Komt, vertrouwen wij veeleer op den hemelschen Vader, die zelfs de haren van ons hoofd heeft geteld. Hoezeer heeft Hij tot dusverre het door ons ondernomen werk niet gezegend; reeds maken wij eene kleine gemeente uit, waaruit licht en waarheid zich over den ganschen omtrek verspreidt, en zouden wij dan thans, bij de eerste beproeving die de Heer ons toezendt, moedeloos afgeschrikt worden? Neen, mijne broeders, dit zij verre van ons! Ik blijf hier, en al wie een hart vol liefde en ijver voor de zaligheid der zielen heeft, die volge mijn voorbeeld, en volharde getrouw in het werk en op de plaats, die onze Heer ons heeft aangewezen; *die tot het einde toe volhardt, die zal zalig worden!*"

Bijna allen stemden in met de moedige woorden van pater Raphäel en gevoelden zich daardoor opgebeurd, slechts weinigen konden hunne vrees niet overwinnen en vluchtten naar het hooge gebergte, waar zij zich verborgen. De terugblijvenden echter, onder welken natuurlijk ook Pater Andreas en zijne medegezellen waren, overlegden nog onderling of zij zich in de hutten van eenige Chistenen zouden begeven of wel in een grot voor dit oogenblik eene schuilplaats zouden zoeken.

Op dit oogenblik weergalmde plotseling het geschal van trompetten door de stilte van den nacht. Eene schaar gewapende soldaten rukte aan en bezette terstond alle toegangen van het oord. Enkele kleine afdeelingen gingen rondkruisen en eenigen hunner gingen aan de huizen der dorpelingen, in naam des Keizers aankloppen, en eischten dat men hen zou binnenlaten. Dadelijk werden de oversten van dit gewest voor den aanvoerder der keizerlijke troepen ontboden. Door het gekletter der wapenen uit hunnen slaap gewekt, luisterden de dorpelingen angstvol naar hetgeen de soldaten kwamen verrichten, en niemand durfde zich op de straten vertoonen.

De krijgsoverste ontving de overheid met harde woorden en verklaarde, dat aangezien de inwoners van het dorp sedert lang uit trotschheid en onwil de schuldige belastingen hadden geweigerd te betalen, de keizer thans, over zulk een verzet vergramd, de strengste straffen over hen had uitgesproken. Op zijn bevel zoude elk inwoner thans het drievoudige der achterstallige schatting moeten voldoen; slechts drie uren werden hun vergund, om het noodige geld bijeen te brengen. Hij die alsdan niet betaald had, zou, zonder verschooning, met vrouw en kinderen weggevoerd en als slaaf verkocht worden. Dezelfde straf zou ook diegenen treffen, welke zich ook maar het geringste verzet tegen de dienaren des keizers zouden durven veroorloven. Doodsbleek stonden de gedaagde mannen, toen zij het strenge bevel des keizers vernamen. Als een loopend vuur verspreidde zich de mare van het hun dreigend ongeluk. Reeds vroeger waren de inwoners van het dorp, door hunne vadsige en verkwistende levenswijze, zelven de schuld, dat zij hunne belastingen niet konden betalen, thans waren zij nog veel minder in staat het drievoudige te voldoen. Eenigen poogden, nadat zij in allerijl hun goed hadden bijeengepakt, te ontvluchten, maar de soldaten die overal hadden post gevat, verhinderden hen zulks, ja zelfs, doodden en kwetsten zij verscheidene vluchtelingen. Thans omringden allen de tent, die inmiddels voor den krijgsoverste was opgeslagen; zij vielen voor hem ter aarde neder en smeekten om toegevendheid of ten minste een langer uitstel om de door hem gevorderde schatting te voldoen, doch deze weigerde hen alles, en beriep zich kort af op den onverzettelijken wil des keizers.

(Wordt vervolgd).

menos koe sclāma, segun nan a conta mi: *"O Autor di naturaleza ta padice, ó henter máquina di mundoe ta los foi otro.*

(*E ta sigui*).

STAND DER MAAN.

L. K. 7 December 10 u. 34 min. P. M.

Opkomst der Zon:

5 December 6 u. 17 min.

Ondergang der Zon:

5 December 5 u. 43 min.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

OPROEPING.

GOUVERNEMENTS SECRETARIE

Curaçao den 2 December 1887.

Vermits er herstemming behoort plaats te hebben tusschen de Heeren *J. E. van der Meulen. J. J. Pietersz, M. E. Penso* en *M. B. Gorsira Pz*, die bij de op den 30 November jl. plaats gehad hebbende verkiezing van leden voor de Kamer van Koophandel en Nijverheid de meeste stemmen hebben verkregen worden de kiesgerechtigden hierbij, namens den Heer Gouverneur der Kolonie opgeroepen, om *een* lid voor genoemde Kamer te verkiezen.

De verkiezing zal plaats hebben op Maandag den 12 December e. k. des voormiddags 9 tot op het middaguur in de zaal van het Raadhuis, alwaar de zittingen van den Kolonialen Raad worden gehouden.

De Gouvernements Secretaris,
HELLMUND.

BUITENLAND.

ITALIË — De Fransche pelgrimage, optredende als vertegenwoordigster der natie, die als oudste dochter der Moederkerk uitverkoren was het eerst van alle volken der wereld een huldebetoon te brengen aan Z. H. Leo XIII bij gelegenheid van zijn Jubilé-feest, heeft zich waardiglijk van haren plicht gekweten. Zij heeft zelfs de verwachting, die men van 't luisterrijke harer optreding mocht koesteren, verre overtroffen. Bij alwie Katholiek te Rome ademt, heeft die pelgrimage waar enthousiasme teweeggebracht. Het werkelijke, het Katholieke Frankrijk, heeft terecht begrepen, dat het bij zoodanig gulden hoogtijdsfeest niet te doen was om eene uitsluitend door haar aantal indrukmakende optreding. Niets kon daarom den Algemeenen Vader der Christenheid beter voorgehouden worden door Frankrijk, dan die edele persoonlijke vruchten zelve, voortgesproten uit de krachtige pogingen der H. Kerk, om het harde lot van den werkman te verbeteren.

Tot dat einde vereenigde zich Zondag 16 October jl. de gezamenlijke pelgrimage, ongeveer ten getale van 1800 leden, des ochtends in de Vaticaansche Basiliek. Zij woonde daar de H. Mis bij, gecelebreerd door Z. Em. kardinaal Langénieux, aartsbisschop van Rheims. Onder de H. Offerande werd door Z. Em. benevens door Z. Em. Mgr. Jacobini, aartsbisschop van Tyrus, en Mgr. Caracciolo van Castagneta, bisschop van Caladonië, de H. Communie aan de pelgrims uitgereikt.

Na aan het graf van de Vorsten der Apostelen gebeden te hebben, begaven de pelgrims zich naar het Apostolisch Paleis van het Vaticaan, alwaar in de *Sala Ducale* de Pauselijke audiëntie moest plaats hebben.

Misschien nimmer heeft de *Scala Regale* een indrukwekkender schouwspel opgeleverd dan op dien dag. Een 800tal uitgelezen Fransche werklieden, pelgrims, aangevoerd door ongeveer 300 patronen van Fransche fabrieken en magazijnen, kon men te 11 uren die trap in de stiptste orde zien bestijgen, met een 300tal ontplooide banieren, vertegenwoordigende even zoovele steden van Frankrijk. In de *Sala Ducale* aangekomen werden zij daar reeds opgewacht door hunne 550 Fransche priesters, geestelijke bestierders van de Fransche werkliedenvereenigingen, benevens door 200 edelen, waaronder vele adellijke dames, patronessen dier vereenigingen.

Niet weinig hebben deze laatsten door geldelijke bijdragen en inzamelingen tot aanmoediging van de vereenigingen der werklieden medegewerkt. Aan haar hoofd bevond zich de barones De Bully, terwijl als aanvoerders der vereenigde werklieden zelve aanwezig waren de welsprekende gedeputeerde De Mun en de bekwame Harmel, benevens de graaf Villechaise; eindelijk Z. Em. kardinaal Langénieux, in zijne hoedanigheid van eerevoorzitter der pelgrimage.

Ten 12¼ ure verscheen de H. Vader, zichtbaar aangedaan, omringd door 15 kardinalen, benevens door den subst.-secretaris van Staat, den pro-secretaris van kerkelijke zaken, vele aartsbisschoppen, bisschoppen en prelaten en verder de gewone begeleiding in de *Sala Ducale*.

Uit de woorden daarna door Z. Em. kardinaal Langénieux als eere-voorzitter, en door graaf De Mun, voorzitter van het werk der Katholieke vereenigingen geuit, blijkt een diep besef van kinderlijke dankbaarheid jegens den H. Vader voor de nooit genoegzaam te waardeeren belangstelling, in het lot der werklieden gesteld. Maar niet minder blijkt uit de beantwoording dier rede door den H. Vader, hoe aangenaam de optreding dezer pelgrimage was, die daar als de dageraad van een herboren Frankrijk opdaagde.

Uit het verheven streven der H. Kerk om het lot der werklieden te verbeteren, blijkt maar al te zeer dat de Kerk het sociale kwaad, zoo algemeen heerschende, in zijn hart heeft weten aan te taatsten.

De reusachtige ondernemingen ten, gevolge der gewichtige uitvindingen onzer eeuw vorderen de inspanning van alle krachten des werkmansen hunner gezamenlijke krachten op grootere schaal. Doch tegelijk met de transformatie der nijverheid deswege ontstaan, waakt de Moederkerk, dat de werkman niet tevens tot een *machine*, tot een werktuig verlaagd worde. Door alle eeuwen heen heeft alleen de Moederkerk met de grootste kracht de waardigheid van den mensch in den werkman gehandhaafd en verdedigd. En dus niet alleen zijne hoedanigheid van sociaal, van redelijk wezen maar bovenal van godsdienstig wezen. De H. Kerk zal steeds het verachtelijk streven van den tegenwoordigen opgezweepten materialistischen tijdgeest bestrijden, van welken uitputting van de physieke en intellectueele krachten des werkmans het eenig doel is: en wel ten voordeele van schraapzuchtige ondernemers.

Zooals uit de gewichtige rede van Z. H. Leo XIII, blijkt, eischt de H. Kerk voor den werkman terug wat hem ontnomen is. Zij eischt voor hem in de eerste plaats de mogelijkheid terug, ten minste op Zon- en feestdagen zichtbaren aan God, aan de maatschappelijke samenleving en aan zijne familie te kunnen geven. Zij eischt voor hem een afdoend onderwijs en voorlichting, opdat hij met tevredenheid zijn zware taak drage. Zij eischt voor hem de rechtmatige belooning voor zijne groote inspanningen. De burgerlijke maatschappij waakt tegen overtreding der strafwet. Doch de Kerk maakt den werkman sterk tegenover de bedrieglijke beloften van de apostelen der goddeloosheid en van den leugen.

Deze laatsten zoeken den werkman in geheime vereenigingen te lokken, door de burgerlijke wet gedoogd. Zij sporen hem aan zijn toevlucht te nemen tot gewelddadige middelen, tot opstand, met het vooruitzicht daardoor hun lot te verbeteren, en dit ten koste der maatschappelijke samenleving.

En waarlijk bewijst Frankrijk, het Katholieke Frankrijk, door zijne banieren van werklieden-vereenigingen aan die stem der H. Kerk gehoor gegeven te hebben. Onmogelijk kunnen de overige natiën voor dit grootsch voorbeeld van Frankrijk blind blijven. Engeland toont op dit oogenblik behoefte te hebben aan eene zedelijke macht, in staat om zijne werklieden in te toomen. Bismarck, zoo verzekert de *Stella Cattolica* van Florence, heeft in zijne bijeenkomst met Crispi, op eene krachtige breideling van *sluipvereenigingen* aangespoord. Het karakteristieke der Fransche pelgrimage kan dus niet zonder uitwerking blijven.

FRANRIJK. — „Le Génie," een Fransch blad, spreekt in vollen ernst en op zeer waardeerenden toon over heer de ontdekking van den Folacci, die het besturen van ballons voor de luchtscheepvaart heeft uitgevonden. Volgens genoemd blad is thans dit moeielijke vraagstuk geheel opgelost. Folacci heeft een mechaniek toestel vervaardigd, dat als een der stoutste ontwerpen van het menschelijk vernuft dient geprezen te worden.

Door deze machine zal het mogelijk worden de lucht in alle richtingen te doorkruisen en is een nieuw tijdvak geopend voor het doen van ontdekkingen in de hoogere hemelstreken. Welk een omkeer er in het handelsverkeer en reizen door zal ontstaan, moet de tijd nog leeren. De verwachting is niet weinig gespannen.

De heer Folacci doet natuurlijk zijn uiterste best, om een maatschappij te vormen, die hem de noodige gelden kan aanbrengen tot exploitatie van zijn uitvinding.

—Het bewuste Caffarel - Wilsonschandaal, dat veel sensatie verwekt en verschillende vervolgingen veroorzaakt heeft, is nu weer de grond der voornaamste berichten uit deze republiek.

President Grévy zou verklaard hebben het presidentschap onmiddellijk neer te leggen als de beschuldigingen tegen zijn schoonzoon den heer Wilson bewezen worden; maar hij beschouwt Wilson als onschuldig mikpunt van politieke voorbereidingen, en zij zullen diensvolgens te zamen vallen.

De beschuldigingen met betrekking tot dat schandaal vermeerderen elk oogenblik in getal en in gewicht. Nu wordt er beweerd, dat de bewijsstukken tegen Wilson ontvreemd zijn en vervangen door onschuldige brieven.

Baron Seilière heeft te New York het bericht gelogenstraft, als zou hij den heer Wilson 2.000.000 francs betaald hebben om diens invloed te erlangen in zake een met de Fransche regeering aangegaan contract. De heer Wilson houdt vol dat zijne brieven in het jaar 1884 geschreven waren terwijl de papierfabrikant onder eede vast staat bij zijne verklaring dat het papier, waarop die brieven geschreven zijn, een jaar later vervaardigd is.

De commentaren der Parijsche pers in dit schandaal zijn vol van politieke vooroordeelen, maar 't is in 't oog vallend dat de toestand ernstig is.

Met 510 tegen 11 stemmen heeft de Kamer van Afgevaardigden besloten den heer Wilson te vervolgen; 56 leden, de Ministers er onder begrepen, hebben zich van het stemmen onthouden. De familie Wilson heeft het Elisée verlaten.

—De Minister-President Rouvier, die in de Kamer een nederlaag geleden heeft, heeft zijn ontslag ingediend, den President Grévy den raad gevende om Clemenceau in zijn plaats op te roepen. President Grévy zal de Kamer ontbinden en zijn ontslag nemen, als hij er niet in slaagt het kabinet te vormen. Alsdan zal hij zijne zienswijze bekend maken omtrent den toestand van Frankrijk.

De opvolger van Grevy wordt hartstochtelijk bediscussiëerd onder het volk. De jongst aangestelde kandidaat is generaal Saessier, Gouverneur van Parijs, die door de Rechterzijde ondersteund wordt.

Latere berichten uit Parijs melden dat Clemenceau den President te kennen heeft gegeven, dat hij bereid is een kabinet samen te stellen, doch voegde er bij dat er, behalve de ministeriëele quaestie, andere aangelegenheden waren, waarop gelet moet worden, en die den toestand verwikkelen. Grévy zeide dat hij hem alle vrijheid liet in de keuze zijner collegas. Clemenceau antwoordde daarop dat iedereen overtuigd was van de eerlijkheid van den President, doch hij zoude aan zijne vroegere diensten, nog een laatsten voegen zoo hij zijn ontslag nam, wijl zijn gezag ernstig verzwakt was. De President gaf daarop te verstaan dat zijne weigering om af te treden niet absoluut was, en verzocht Clemenceau met Floquet, Goblet en Freycinet te onderhandelen. Na eene conferentie, die drie uren geduurd heeft, is men tot geen besluit mogen komen. Des avonds had er op nieuw eene bijeenkomst plaats, en al deze vier staatsmannen hebben geweigerd aan het hoofd van het ministerie te staan.

In eene vergadering van de Kamer van Afgevaardigden stelde Jolibois voor dat aan het volk het recht werd teruggegeven den President te verkiezen. Het voorstel werd verworpen. Daarop stelde Michelini voor het Presidentschap af te schaffen, welk voorstel eveneens verworpen werd.

De gemeenteraad van Parijs heeft eene motie aangenomen waarbij het aftreden van Grévy gevorderd wordt.

Prins Napoleon heeft een brief openbaar gemaakt, waarin hij verklaart genegen te zijn het Presidentschap aan te nemen.

— Generaal Boulanger is in vrijheid gesteld en te Parijs aangekomen, waar hij rustig zijne officiëele plichten vervult.

DUITSCHLAND.—De Kroonprins hoopt dat zijn leven nog vele jaren verlengd kan worden. Hij heeft geweigerd een nieuwe operatie in de keel te ondergaan, en zal er nimmer in toestemmen, zoolang de grijze Keizer nog leeft. Een later bericht meldt, dat zijn ziekte met den dag erger wordt.

De Duitschers vallen Dr. Mac Kenzie hard op het lijf, omdat zijn behandeling van den Kroonprins geen succès heeft gehad.

— De Czaar van Rusland is, op zijn reis van Kopenhagen naar St. Petersburg, te Berlijn aangekomen, waar hij met veel luister ontvangen werd. Keizer Wilhelm heeft op zijn gezondheid gedronken. De bevolking heeft geen demonstratie van geestdrift getoond.

ENGELAND.—In eene zitting van den Ministerraad werd er besloten om in Ierland tot nog grootere gestrengheid over te gaan. De regeering zal onmiddellijke maatregelen nemen om de nieuwsbladen te vervolgen, die onwettige zaken publiceeren. Zoo heeft men de Kroon-Advocaat geraadpleegd omtrent eenige artikelen van de *Pall Mall Gazette* waarin Ierland tot geweld aangespoord wordt.

— De stad Londen is uit een zeer ernstige beroering gered. Voor de eerste keer gedurende de laatste 50 jaren was het noodzakelijk de grenadiers uit te zenden om de politie te helpen ter ontruiming van de *Trafalgar Square*.

Niettegenstaande het verbod, door den heer Charles Warren uitgevaardigd van vereenigingen te houden op het plein, dat eigendom is van de Kroon, poogde men zich daar te vereenigen. Honderdduizend menschen bevonden zich in den omtrek; 4,000 verzetten zich tegen de politie, die ze trachtte te verdrijven, 200 burgers en 40 politie-agenten werden verwond. De heer Graham, Afgevaardigde voor Lanarkshire, werd door de politie in hechtenis genomen. De Magistraat bereidde zich om de wet van samenscholing af te lezen, toen de menigte uiteen ging.

Men beschouwt dit geval als eene overwinning voor de regeering; maar nadeelig voor de politie, die eerst in staat was om de menigte te onderwerpen, toen de militaire hulp er bij kwam. De prins van Wallis heeft de politie op ververschingen getracteerd in het *Malborough House*.

Vijf en zeventig van degenen die zich vereenigd hebben op het plein, zijn in hechtenis genomen.

ZWITSERLAND.—Onder het geruchtmakend opschrift: *Ontwaakt, liberalen!* bevat de *Basler Zeitung* een artikel, dat van den dolsten papenhaat getuigt. Zooals men weet zijn sinds eenigen tijd enkele Zwitsersche kantons in onderhandeling met Rome en is het te voorzien dat

de katholieken zich te eeniger tijd zullen mogen verheugen over de eerbiediging hunner rechten, die zoo langen tijd schandelijk met voeten zijn getreden.

De Zwitsersche vrijmetselaars zijn daarover zoozeer in woede ontstoken, dat hun gezond verstand op hol raakt en zij tegenwoordig haast in elken Katholiek een Jezuïet zien. Zoo is de nieuw benoemde en door den Bondsraad erkende bisschop, Mgr. Molo een Jezuïet, de pastoors en de kapelaans, de schoolbroeders en de zusters zijn allen Jezuïeten, en daar men nu weet hoe verderfelijk deze menschen voor het heil van den modernen staat zijn, meenen de loge-broeders niet beter te kunnen doen dan de nietliberale bevolking tegen hen op te ruien, een middel, dat meermalen in Zwitserland en ook elders met behulp van straatsteen-argumenten goede diensten heeft bewezen.

Wij laten hier het bedoelde artikel volgen, als een toonbeeld van liberale verdraagzaamheid.

De bondsraad is met Rome in onderhandeling en laat zich den sluwen jezuïet Molo tot bisschop opdringen! Ik mag wel haast zeggen, dat de libera'en afgemat en traag zijn geworden; wij zijn dwergen en laten ons het zwaard uit de hand rukken. Jaarlijks verliezen wij terrein, terwijl de reactie, Rome, in 't algemeen de vijanden van vrijheid en vooruitgang, zich verbinden en overwinnend voortrukken, en niet alleen in Zwitserland, maar ook in het buitenland. In België heerscht het jezuïetisme; het groote Duitsche rijk ligt aan Rome's voeten, Bismarck is naar Canossa gegaan; men eischt van den staat de scholen terug en men vordert, dat de Jezuïeten weder worden toegelaten; thans is Bismarck nog slechts meester van den toestand, wanneer hij de wenschen van den listigen Paus in vervulling brengt; in Italië verlangen de staatsvijanden vurig, dat de Roomsche bisschoppen in hunne wereldlijke macht hersteld worden; in Engeland wint de Katholieke Kerk dagelijks terrrein. En hoe is het in Zwitserland gesteld? De kantons Zug, Sucern en Tessino zijn geheel en al in de handen van het Pausdom; Aargau en St.-Gallen zijn bij elke groote verkiezing in gevaar. Over Freiburg zullen wij niets zeggen. Steeds roemt men de vredelievendheid van Paus Leo XIII en daarom zegt men: met dezen man kan men onderhandelen. Dat is slechts dwaling en zelfbedrog en getuigt van eene volslagen onbekendheid met de geschiedenis. Pius IX deed openlijke aanvallen op zijn buit en miste hem dikwijls: de tegenwoordige geestelijkheid gaat sluipend voorwaarts en is er meestal zeker van. De eerste schimpte op de Zwitsersche overheden en wilde heer en meester worden door de stichting van bisdommen en prebenden; daarom joeg ook de bondsraad den nuntius [!] Mermillod in dien tijd het land uit. Leo XIII treedt met den bondsraad in onderhandeling maar ook dan eerst, wanneer hij alles van te voren in orde heeft gebracht, en hij zijn werk gekroond ziet. Zoo benoemt hij den aartspriester Molo, Jezuïet van het zuiverste water [!] tot bisschop en stelt zich dan eerst met den bondsraad in verbinding. Deze, verheugd over de beminnenswaardigheid van den Paus, en niet bemerkende, dat men hem wel laat bekrachtigen, maar niet meewerken, sluit een verdrag met Leo XIII. Bisschop Fiala in Solothurn, van wien ten onrechte gezegd wordt dat hij naar de liberale zijde overhelt, moet om gezondheidsredenen een coadjutor, natuurlijk met recht van opvolging, krijgen. De conservatieve pers moet het gerucht tegenspreken, totdat de zaak in orde is. Intusschen wordt er eene „degelijke kracht" gezocht, tot bisschop gewijd en de hooge bondsraad zal uit vredelievendheid ja en amen zeggen. Men verlangt algemeen, dat de leiding van het onderwijs aan de geestelijkheid, natuurlijk aan de katholieke, wordt toevertrouwd. Nu weet men, dat ruim een derde b. v. van de Zwitsersche priesters in seminariën der Jezuïeten hun opleiding ontvangen. Zoo heeft b. v. geen enkel lid van de Roomsch Katholieke geestelijkheid van Genève (56 in getal) in Zwitserland zijne studiën gemaakt, maar allen in seminariën van La Roche en Annecy, geleid door Jezuïeten, die elken republikeinschen staatsvorm vervloeken (!). Onlangs vertelde een blad, dat alleen uit het kanton St. Gallen 145 in het Jezuïetencollege te Innsbrück studeeren. De colleges Mariahilf te Schwyz en Einsiedeln zijn geheel van den Jezuïetischen geest doortrokken. De broeders en zusters hebben allen in dergelijke inrichtingen hunne opleiding genoten, hetzij dat deze in Zwitserland of in het buitenland liggen. In Ingenbohl is de toestand niet gezonder dan in Innsbrück. In Frankrijk neemt het getal der fraters af, doch in Zwitserland en in Duitschland groeit het aanmerkelijk aan. En wat er van de opgroeiende jeugd moet komen, wanneer deze eenmaal de meerderheid van de onderwijzers uitmaken, kan men reeds heden zien, wanneer men door streken reist, waar de scholen onder de leiding van priesters staan. Een tweede buit, waarnaar de ultramontanen hun net uitwerpen, is de arbeidersstand. In Duitschland verlangen de ultramontanen, dat de Jezuïeten in eer hersteld worden, en zij zullen komen. (Helaas nog niet.) In Zwitserland spreekt men nog niet openlijk over de herstelling der Jezuïeten, doch het is daar niet noodig, zij hebben immers hunne plaatsvervangers. Maar de *Liberta* van Tessino verlangde de zending van een pauselijken nuntius. Ontwaakt dus, liberalen!

V. S. VAN N. AMERIKA.—Te Chicago zijn vier anarchisten opgehangen. Ofschoon de angst van de bevolking zeer groot was, had er geene ongeregeldheid plaats. 250.000 menschen hebben de teraardebestelling bijgewoond; ook hier is alles rustig afgeloopen, niettegenstaande men groote wanorde vreesde.

NOTICIA.

Un Aniversario.

Dia Huebes 17. di e luna-aki Curaçao a recorda 50 aniversario di su Obispo nobo, Monsenjor H. A. M. Joosten.

Mainta di è dia-ai tabatin den Misa di Santa Ana un Santo Sacrificio, ofrecer na Dios pa Su Ilma. Tabata un berdadera satisfaccion pa nos mira tantoe cientoe cristian reunir n'e ocasion-ai coe obheto piadoso di pidi Dios bida, salú i forza pa e digno Prelado, den kende su manoe cuidadoso Providencia a pone gobierno espiritual di nos Vicariato.

Dios duna koe pronto nos por ricibié meimei di nos, i koe muchoe tempoe largoe gremio catolica di colonia Curaçao lo tin fortuna di celebra e dia-ai huntoe coe Monsenjor Joosten.

Awaceroe.

Maske secura a larga nos isla sintié e anja-aki basta largoe, den último dianan nos a haja speranza koe anja lo ta bon. Tantoe banda-ariba como banda-abao coenucoenan tabata bendicionar coe un bunita awaceroe.

Si nos tuma na consideracion estado di pobreza di nos hendenan di coenucoe, nos no por menos koe gradici Dios di toer nos coerazon i alegra nos, koe nan por tin un bon anja pa alivia nan den nan miseria. Ma n'e mes tempoe nos ta bira tristoe di corda, koe mas parti di bé un bon anja ta causa di tantoe escandalo: buracheria, baliamentoe deshonesto, bringamentoe, i ken sabi kiko mas. Si nos ta papia aki di e parti desgraciado di un bon anja, ta coe obheto di jama atencion di kende koe tin poder, pa juda pastornan di coenucoe pa stroba e escandalonan tantoe koe ta posibel. I nos ta kere koe e medio pa caba coe n'e bagamunderianan-ai ta na manoe, es ta: aumenta vigilancia di policia na coenucoenan, a fin koe bendementoe di rom por stop. Ta conocir, koe toer e casnan di baliamentoe ta un sorto di sjap, na oenda baliadornan por cumpra bibida; sin esai no tin baliamentoe ni e otro escándalonan, koe, manera nos a mira den último dianan, sa tin hasta crimen pa consecuencia. Larga nos spera anto koe autoridad competente, principalmente awor koe dianan di boroto i escándalo ta acerca, lo bai coe toer vigor na trabao pa stroba sorto di cosnan, koe ta rebaha nos pueblo. Tin asuntoe den cual un poco condescendencia por ta tolerar, ma tin otro asuntoe, principalmente esnan koe ta ofende moralidad pública, koe meste ta atacar i cortar coe energia i vigor.

Hubileo di S. S. Leon XIII.

Poco dia falta ainda pa e dia grandi jega. Diferente be nos tabata na ocasion di pone ná conocementoe di nos lesadornan, cuantoe preparacion henter mundoe catolica ta haciendo pa celebra e fiesta-ai di un manera digno di e persona elevar, na kende su honor é ta dedicar.

Ja caba coe mandamentoe di regalonan pa Exhibicion koe lo tin e dia-ai na Vaticano, apesar di situacion pober di nos gremio, Catolicanan di colonia Curaçao a duna un prueba humilde berdaderamente, ma sincero i mucho sincero, di nan amor filial pa nan Tata común, di nan consagración i obediencia na Vicario di Hesu Cristoe.

Awor koe e dia ta acerca, nos ta kere, koe no ta di mas pa nos haci un excitacion na pueblo pa nan celebra e fiesta-ai. Nos ta informar koe comision di fiesta lo anuncia ki dia i di ki manera e fiesta lo ta celebrar aki. Ta di comprende, koe luho di otro lugá no por ta sperar, ma sí nos ta confia, koe toer Catolica lo contribui coe e poco, koe cada un por, pa koe e fiesta sea berdederamente catolica, koe cada un mustra, koe é ta catolica, jioe fiel di Iglesia di Cristoe.

No, nos no ta duda, koe, pa duna prueba di su amor na Papa, Curaçao lo ta menos koe ningun otro pueblo.

I no ta nada mas koe hustoe, koe nos haci na Leon XIII homenage di nos amor di mas cordial, di nos respeto di mas profundo. Si hopi tempoe largoe cruz tabata plantar riba Silja Apostólica manera un bandera riba un barcoe, coe Leon XIII a parce un *luz foi cieloe* riba e trono asina bieu koe siglonan, cual luz ta tira su raja briljantenan riba mundoe i trece muchoe di esnan, koe ta den error, riba bon caminda.

Leon XIII ta un fuente di sabiduría i koe n'esai é ta trece nos tempoe di racionalismo den confusion; é ta haci homberman di siglo 19, koe ta jama nan curpa sabir, puntra nan maes, jen di admiración, si ciencia i religion por bai huntoe coe otro.

Leon XIII ta un berdadero político, koe ta sinja mundoe conoce e relacion amistoso, koe meste tin necesariamente den religion i política. Principenan di Alemania ta sinta na su pía, pa nan cohe palabranan di sabiduría, koe ta cai for di su boca, i Bismarck, e homber di heroe, no sabi kiko haci coe su moketanan contra asina un político, koe a saca su Emperador foi riba mal caminda. El a hiba paz na Spanja, i el a haci su representante drenta Bruselas, foi unda liberalnan a saké. E ta celebra triunfo briljante den Inglaterra, koe no tin miedoe mas di vi-rey catolica i el a trece unidad den obispo Irlandesnan como un senjal di triunfo, koe husticia lo gana un día. Leon XIII, como arbitre, ta libra pueblonan di guerra civil; mirando esai, Estadonan di Centro- i Sur América ta busca inmediatamente relacion coe n'é; República Argentina, koe semper tabata enemigo di Papa, ta ofrece voluntariamente su manoe di amistad. Montenegro ta pone basenan di acuerdo coe Santa Silja na pía di Leon XIII, i na Dinamarca i na Suecia, é ta manda su Delegado Apostólicoman, asina mes koe na India i na Constantinopla pa nacionnan di Oriente. E ta parti Africa na diferente mision, i si Francia, coe su tiranía, ta sacrifica cristian Chinesnan, Leon XIII ta drenta relacion diplomática coe emperador di Imperio Celeste, koe foi tempoe di San Francisco Xaverio no a mira un prelado Romano na su corte. Te hasta den Persia e homber bieuai ta penetra i haci amistad i troca regalo coe Shah.

Ata e Papa, kende su fiesta nos ta bai celebra! O no, ata un pintura débil, sin coló, di su talento i birtudnan, di su grandeza i su obra inmortal. E ta papia koe toer rei i gobiernonan, i no tin ni un, koe tin sikiera un palabra fuerte p'é; é ta tira su bista riba toer pueblo, i na ni un lugá nos ta tende su nombre mentar coe insulto. Hende lo puntra si e homber-ai no tin enemigoe, ó koe é ta brilja pa su birtud eminentenan, pa koe den nos tempoe di corrupcion no tin ni un hende, koe por tribi haci un observacion riba persona di Leon XIII.

E papa-ai nos ta bai honra i glorifica riba dia di su fiesta. Koe nos Vicariato celebré anto di un manera digno, pa hiba consuelo na coerazon di nos Santo Padre, mirando koe te aleu-aki den West, e tin jioe berdaderamente marar na su trono.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA.